Cena za egzemplarz 15 groszy. Cena za egzemplarz 15 groszy.

# KATOLIK POLSKI

„KATOLIK POLSKI" wychodzi 6 razy w tygodniu i kosztuje na miesiąc 3.— zł.

Redakcja i Administracja: Katowice, ul. św. Stanisława 4. TELEFON 1414. P. K. O. Katowice 304.540.

ZA OGŁOSZENIA płaci się 15 groszy za wiersz milimetrowy. Wiersz reklamowy 60 groszy. Na pierwszej stronie 80 groszy.

Nr. 256 | Katowice, środa 6-go listopada 1929. | Rok V

### Walka o następstwo po Stresemannie.

Berlin. Kanclerz Müller zaprosił do siebie na środę przywódców stronnictw rządowych. Na konferencji tej omówiona ma być sprawa ostatecznego objęcia teki ministerstwa spraw zagranicznych przez Curtiusa, oraz kwestja objęcia opróżnionej teki ministerstwa gospodarki, do której kandyduje poseł ludowy Albrecht. Ze względu na to, że centrum pragnie teke ministerstwa gospodarki zachować dla siebie, oddając do dyspozycji tekę ministerstwa sprawiedliwości, konferencja zajmie się próbą załatwienia tej sprawy spornej w drodze ugodowej. (PAT.)

### Urzędnicy magistratu berlińskiego łapownikami.

Berlin. Sensacyjna afera korupcyjna braci Sklarków wciąga w swój wir coraz to nowe osobistości berlińskich kół komunalnych. Policji udało się wykryć szereg tajnych rachunków bieżących i ująć wybitnych funkcjonarjuszy magistratu berlińskiego. Pod rachunkami komunistycznego radcy miejskiego Degnera znajduje się kwota 2500 marek, jaką otrzymywał on miesięcznie od braci Sklarków. Rachunki innych osobistości wykazują jeszcze większe sumy. (PAT.)

### Nacjonalistyczne dążenia demokratów niemieckich.

Berlin. Na Zgromadzeniu partji demokratycznej w Lubece wygłosił przemówienie b. minister Koch, który wymienił trzy zadania przyszłej polityki niemieckiej: rewizję granic wschodnich, przyłączenie Austrji i skuteczną ochronę mniejszości niemieckich zagranicą. Mowca podkreślił, iż żądania te dadzą się urzeczywistnić tyko w drodze pokojowej. (PAT.)

### Złodziejstwa delegatów bolszewickich.

Berlin. Dzienniki donoszą, że w związku z bankructwem niemiecko-rosyjskiego towarzystwa filmowego Borossa zbiegli z Berlina dwaj urzędnicy sowieckiego przedstawicielstwa handlowego w Berlinie, podejrzani o sprzeniewierzenie wysokich sum pieniężnych. Dwaj inni kierownicy oddziału importowego i transportowego w sowieckiem przedstawicielstwie handlowem zostali usunieci ze swoich stanowisk, ponieważ nie zastosowali się do wezwania instancyj sowieckich do powrotu do Moskwy dla złożenia sprawozdań. (PAT.)

### Książę Maksymiljan Badeński ciężko chory.

Berlin. (Tel. wł.) Książę Maksymiljan badeński, ostatni kanclerz Rzeszy za czasów cesarstwa, ciężko zachorował. Lekarze obawiają się o jego życie. Liczy on 63 lata.

### Krwawy wiec.

Berlin. (Tel. wł.) Z Saarbrücken donoszą, że na wiec, urządzony przez Stahlhelm, wdarli się komuniści. Wywiązała się strzelanina, w czasie której jeden ze Stahlhelmowców został zabity, a kilku rannych. Policja aresztowała sprawców.

## Obrady sejmu i senatu.

Warszawa. Marszałek sejmu wyznaczył posiedzenie sejmu na wtorek 5 b. m. o godz. 12 w południe.

Biuro senatu donosi, że plenarne posiedzenie senatu przeniesione zostało z dnia 6 listopada na dzień 12 b. m. na godzinę 16.

Na czwartek 7 listopada b. r. wyznaczone zostało posiedzenie komisji konstytucyjnej sejmu, którego porządek dzienny obejmować będzie wniosek posła Sławka i innych w sprawie zmiany niektórych postanowień ustawy konstytucyjnej w trybie, przewidzianym dla jej rewizji, oraz podobny wniosek P. P. S., Wyzwolenia i Stronnictwa Chłopskiego. (PAT.)

Warszawa. (AW.) O godz. 11.30 rozpoczęło się posiedzenie klubów sejmowych pod przewodnictwem marsz. Daszyńskiego. Obecni byli prezesi wszystkich klubów z wyjątkiem przedstawicieli klubu BB. Po ukończeniu obrad marsz. Daszyński złożył obszerne sprawozdanie z przebiegu wydarzeń od czasu ostatniego zebrania przewodniczących klubów, odbytego dnia 30 października b. r.

Po wysłuchaniu tegoż sprawozdania, na wniosek prezesa klubu Wyzwolenia posła Roga, uchwalono jednomyślnie, że zebrani przedstawiciele klubów solidaryzują się całkowicie z marszałk. Ponadto przyjęto do wiadomości, że pierwsze posiedzenie sejmu odbędzie się jutro, t. j. we wtorek, dnia 5 b. m. o godz. 12 w południe.

W godzinach popołudniowych zebrali się ponownie przedstawiciele poszczególnych klubów lewicowych. Na doraźnej tej konferencji postanowiono w całej rozciągłości podtrzymać wniosek o votum nieufności dla rządu. Obrady stronnictw były poufne.

## Przeciwko traktatowi polsko-niemieckiemu.

Opole. (Tel. wł.) Zarząd niemieckiego związku chłopskiego na G. Śląsku uchwalił zwrócić się do górnośląskiej izby rolniczej z żądaniem poczynienia u rządu odpowiednich kroków przeciwko zawarciu traktatu handlowego z Polską. Wobec tego izba rolnicza przedłożyła ministerstwu spraw zagranicznych memorjał, w którym zwraca uwagę, że ustępstwa w sprawie przywozu bydła, świń i ziemniaków z Polski sprowadzą katastrofę dla rolników Górnego Śląska. Przedewszystkiem zaś ustępstwa te zniszczą całkowicie pracę kolonizacyjną, gdyż gospodarstwa kolonistów oparte są na tych właśnie produktach.

Berlin. Konferencja przedstawicieli związku wiernych ojczyźnie niemieckiej górnoślązaków, obradująca w dniu 3 listopada w Bytomiu, uchwaliła rezolucję, wzywającą zarząd związku, aby wszelkimi środkami przeciwdziałał dojściu do skutku umowy gospodarczej i politycznej z Polską, która mogłaby zaszkodzić interesom niemieckim. (PAT.)

## Urzędowa opinja angielska o Polsce.

Londyn. W parlamencie angielskim wniesiono pod adresem ministra Hendersona pytanie, czy podniesienie poselstwa angielskiego w Warszawie do rzędu ambasady spowoduje w budżecie Brytanji znaczne podniesienie wydatków, oraz jakim powodem kierował się rząd decydując się na ten krok.

W odpowiedzi zabrał głos minister Henderson, który oświadczył, że wzrost wydatków z powodu zmiany poselstwa na ambasadę wyniesie 500 funtów szterlingów rocznie. Co do motywów, którymi kierował się rząd angielski, minister Henderson oświadczył, że Polska jest jednem z największych państw w Europie zarówno co do swej przestrzeni jak i co do liczby ludności, że Warszawa, stolica Polski jest dziś jednym z największych ośrodków życia politycznego oraz że już inne mocarstwa jak Francja i Włochy podniosły swe poselstwa do godności ambasad, co w dostatecznej mierze było dla rządu Wielkiej Brytanji przekonywującem.

Na skierowane następnie pod jego adresem zapytanie że strony Labour Party — Wedgwooda, czy podniesienie poselstwa do rangi ambasady wpłynie w jakikolwiek sposób na stanowisko rządu polskiego w stosunku do jego zobowiązań wobec mniejszości narodowych — minister Henderson nie udzielił odpowiedzi. (PAT.)

## Awantury na politechnice wiedeńskiej

Wiedeń. Na politechnice wiedeńskiej przyszło w poniedziałek znowu do awantur.

W auli zebrało się około 60 osób, nie będących słuchaczami politechniki. Wchodzących studentów witali okrzykami „precz z żydami socjalistami". Szczególnie burzliwe zajścia rozegrały się w czasie wykładu niemiecko-narodowego docenta dr. Turby, który na wstępie swego wykładu zapowiedział odczyt o „Traktatach pokojowych i o niegodnem stanowisku pewnej części narodu niemieckiego w tej sprawie". Słowa te wywołały wśród studentów burzliwe manifestacje za i przeciw, przyczem doszło do bójki. Kilku studentów niemiecko-narodowych obsadziło wejście do sali wykładowej, aby przeszkodzić wejściu studentów żydowskich i socjalistycznych.

Rektor politechniki zarządził natychmiast przymus legitymowania się. Służący zamknęli bramy gmachu i żądali od wszystkich osób, opuszczających gmach, legitymowania się. Osoby, które nie posiadały legitymacji, zostały przez policje zaaresztowane.

## Opozycja — a cyfry.

Sądząc z głosów prasy opozycyjnej, możnaby sądzić, że wszystko, co rząd polski robi, jest złe i że w działalności jego niema żadnych dodatnich stron. Takie stanowisko opozycji świadczy o tem, że brak jej wszelkiego poczucia sprawiedliwości i że każdy środek jest dla niej dobry, byleby tylko siać w narodzie niezadowolenie.

Można wiele poczynań rządu nie pochwalać, można nie zgadzać się z tem, lub owem, co on robi. Ale w ocenianiu jego działalności nie powinno się pomijać dodatnich wyników. Bo dopiero przez porównanie tego, co zrobił dobrego z tem, co opozycja uważa za złe, wykazać można rzeczowo, czy rząd jest dobry, czy zły. Widocznie jednak opozycja obawia się, że takie porównanie mogłoby wykazać, iż rząd nie jest najgorszy i dlatego wysuwa ujemne strony zatajając dobre.

Do podstawowych zagadnień każdego narodu należy jego zdrowie. Niestety o zdrowiu tem nadzwyczaj niewiele mówimy i piszemy. A przecież w nowoodbudowanej Polsce troska o zdrowie nie stoi na ostatniem miejscu; postępy zaś na tem polu również nie ustępują pracom, jakie z dodatnim wynikiem w ciągu ostatnich lat uskutecznialiśmy.

Opieka władz państwowych nad higieną ludności jest bardzo wieloraka. W tym celu utworzony jest przy Ministerstwie Spraw Wewnętrznych w Warszawie specjalny Departament Zdrowia Publicznego. Temu Departamentowi podlegają Wydziały Zdrowia przy poszczególnych urzędach wojewódzkich.

Taki Wydział Zdrowia istnieje również przy śląskim Urzędzie Wojewódzkim w Katowicach. Urzędowi temu podlegają jako władze sanitarne pierwszej instancji lekarze powiatowi.

Tak pokrótce przedstawia się organizacja władz sanitarnych w Polsce.

Do zakresu działania tych władz należy: dozór nad budową nowych mieszkań i lokali publicznych oraz nad istniejącemi zabudowaniami pod względem ich higjenicznego urządzenia; dozór nad zdrową wodą do picia; zwalczanie zaraźliwych chorób, oraz zapobieganie powstawaniu tychże; kontrola nad leczeniem ludności i nad lekarstwami; troska o szpitalnictwo publiczne itp.

Jeśli to roztoczenie opieki państwowej potrzebne jest dla ludności wiejskiej i miejskiej, to tembardziej staje się niezbędnem dla ludności okolic przemysłowych — na Śląsku.

Otóż dzięki działalności Wydziału Zdrowia Publicznego w Katowicach higjena i zdrowotność na Śląsku stoi bardzo wysoko, bodaj że najwyżej ze wszystkich województw Rzeczypospolitej.

Od czasu przyłączenia Śląska do Polski choroby epidemiczne tutaj prawie, że nie istniały. W roku 1922/23 było kilka wypadków ospy, w roku 1926 sporadyczne wypadki czerwonki, zaś w r. bieżącym w powiecie świętochłowickim kilka zachorowań na dur brzuszny. Wypadków śmiertelnych

było razem zaledwie 4 czy 5. Jeśli więc uwzględnimy gęstość zaludnienia, bezrobocie i brak mieszkań, to widzimy, iż opieka władz naszych nad zdrowiem obywateli dopisała zupełnie.

W jaki sposób władze wojewódzkie przyczyniają się do utrzymania higieny i zdrowia wśród ludności. Przedewszystkieb przez wyznaczenie środków finansowych na te cele. Od czasu przynależności Śląska do Polski Skarb Śląski przeznaczał na opiekę nad zdrowiem publicznem następujące sumy:

| | | |
|---|---|---|
| w roku 1924 | zł | 104 000 |
| „ 1925 | „ | 152 400 |
| „ 1926 | „ | 159 200 |
| „ 1927/28 | „ | 616 100 |
| „ 1928/29 | „ | 738 400 |
| „ 1929/30 | „ | 1 887 600 |

Z zestawienia tego widzimy, że na zdrowie publiczne Skarb Śląski wypłacał z roku na rok coraz to większe kwoty. Sumy te poczęły jednak wzrastać bardzo poważnie dopiero po roku 1926. Podczas bowiem, kiedy w pierwszych trzech latach podniosły się ze 104 tysięcy na 160 tysięcy zł, to w roku 1927 wynosiły już 616 tysięcy, a w roku bieżącym aż 1887 tysięcy zł, czyli że w stosunku do r. 1926 wzmogły się dwunastokrotnie.

Jak więc demagogowie, budzący nienawiść do rządu polskiego chcą na to odpowiedzieć?

Zapewne, że o tem nikomu słówkiem nie wspomną, lecz krzyczeć będą nadal: Wszystko to zamało, wszystko to nic nie warte — tak długo, dopóki my rządu nie obalimy, i sami władzy nie obejmiemy! Ta chęć obalania rządu jest niestety tak wielką, że nie zdołają jej wyleczyć nawet niezbite cyfry.

# Przegląd polityczny

### Agitacja bolszewicka w Polsce.

W związku z przypadającą dnia 12 listopada 12-tą rocznicą przewrotu bolszewickiego, władze w Mińsku uchwaliły rozpocząć usilną agitację komunistyczną na terenie ziem wschodnich Polski. Dlatego to uchwalono do wszystkich przedstawicielstw komunizmu i członków partji komunistycznej na terenie Polski wydać rozkaz podjęcia energicznej akcji propagandowej. W związku z tem postanowiono, aby w najbliższych dniach rozpocząć rozrzucanie w wielkiej ilości bibuły komunistycznej na terenie ziem wschodnich oraz w całej Polsce.

### Socjaliści niemieccy przeciw demagogji nacjonalistów.

Sprawa zawarcia traktatu handlowego polsko-niemieckiego weszła nareszcie w okres, który każe się spodziewać rychłego ukończenia narad. Taki obrót nie podoba się nacjonalistom niemieckim, którzy chcą podtrzymywać stale naprężenie pomiędzy Niemcami a Polską. Dla tego celu używają oni organizacji rolniczej, „Landbund“, będącej całkowicie pod wpływem nacjonalistów. Aby nadać akcji swej pozory słuszności, wmawiają w sfery rolnicze, że traktat z Polską będzie dla nich ruiną, gdyż Polska wysyłać będzie do Niemiec tanie bydło i zboże, przez co ceny na te produkty spadną.

Przeciwko tej agitacji występuje obecnie organ socjalistów „Vorwärts“. Stwierdza on, że w ocenianiu korzyści lub strat, wynikających z traktatu handlowego z Polską należy mieć na uwadze interes nietylko jednej warstwy, to jest rolników, lecz całego narodu. Dlatego trzeba wreszcie zakończyć wojnę celną, trwającą od roku 1925, która przynosi ludności pracującej poważne szkody. „Vorwärts“ nazywa ordynarną demagogją straszenie przez Landbund ruiną rolnictwa. W rzeczywistości przywóz 200 tysięcy centnarów bydła nie zaważy znów tak bardzo na produkcji niemieckiej. A że mięso przez to potanieje nieco, to na tem zyskają tylko rzesze robotnicze. Natomiast bez zgody na przywóz bydła Polacy nie zgodzą się na traktat. A dalsza wojna celna wywoła dla całego przemysłu jeszcze gorsze skutki.

Szkoda, że „Vorwärts“ dopiero teraz przyszedł do tego rozsądnego przekonania. Stosunki polsko-niemieckie byłyby już dawno uregulowane, gdyby przed czterema laty socjaliści byli tego samego zdania, co teraz, a nie pozwalali nacjonalistom na ich „ordynarną demagogję“.

### Trzeźwy głos niemiecki.

Organ centrowców „Germania“ w obszernej depeszy swego korespondenta warszawskiego uzasadnia konieczność zawarcia prowizorjum handlowego z Polską, podkreślając, iż pokój, choćby nawet zły, musi być uważany za coś lepszego, niż stan ciągłej wojny.

Jest rzeczą samo przez się zrozumiałą, że obecnie, kiedy Polska w ciągu 4-letniej wojny celnej zdołała wzmocnić podwaliny swego bytu gospodarczego, zawarcie traktatu handlowego nie może być okupione kosztem tych samych ustępstw ze strony niemieckiej, jakie stawiano dawniej. Żaden bezstronny obserwator, zaznajomiwszy się z postępami, jakie zaszły w życiu gospodarczem Polski, nie będzie mógł zaprzeczyć, że Polska dzisiejsza nie jest tą samą, co Polska z przed lat czterech. Polacy, z którymi Niemcy dziś rokują, w okresie 4 lat nauczyli się wielu rzeczy i wielu dokonali, — w pierwszym rzędzie nabrali oni zaufania do własnych sił gospodarczych i dzięki temu właśnie stali się niełatwym do opanowania partnerem. Szkoła czteroletniej walki, która zmusiła Polskę do wytężenia wszystkich sił dla odparcia nacisku z zewnątrz, przyniosła w rezultacie pokaźne owoce.

Wskazując następnie na rozwój przemysłu polskiego w ciągu ostatniego czterolecia, korespondent stwierdza, że wojna dotkliwie dała się we znaki przedewszystkiem Niemcom. Mimo trudności, z jakiemi przemysł niemiecki liczyć się musi po zawarciu traktatu ze strony konkurencji polskiej i zagranicznej w Polsce, nie wolno zapominać o tem, iż porozumienie choćby tylko częściowe z Polską posiada dla Niemiec znaczenie zasadnicze. Chodzi bowiem nietylko o interes kupiecki, lecz o odzyskanie i zabezpieczenie stanowisk niemieckiej gospodarki na wschodzie.

A przecież do niedawna jeszcze centrowcy byli innego zdania. Szkoda, że otrzeźwienie przychodzi tak późno.

### Po wyborach w Czechosłowacji.

Położenie w Czechosłowacji po wyborach do parlamentu jest niewyjaśnione. Możliwe jest, że nową większość parlamentarną utworzą partje chłopskie, oraz czescy i niemieccy socjaliści. Większość ta obejmowałaby 179 mandatów, co stanowi około 60 procent członków parlamentu. Prawica zapowiada już obecnie ostrą i zdecydowaną opozycję takiego rządu. Mówią, iż stanowisko premjera powierzone zostanie socjaliście.

### Parlament turecki obraduje.

Tureckie zgromadzenie narodowe zebrało się na sesję zwyczajną. Prezydent republiki wygłosił na otwarcie Izby przemówienie, w którem zaznaczył, że polityka zagraniczna Turcji jest polityką szczerości i lojalności, opartą przedewszystkiem na duchu pokojowym. Zasada regulowania wszystkich zagadnień międzynarodowych środkami pokojowymi, odpowiada całkowicie poglądom tureckim. Turcja przywiązuje wielką wagę do zasad bezpieczeństwa oraz środków, mających na celu przeciwdziałanie wszelkim usiłowaniom wywołania wojny. Turcja uczyni wszystko, co jest w jej mocy, dla utrwalenia atmosfery pokojowej.

Poruszając sprawy polityki wewnętrznej, prezydent podkreślił postępy, dokonane w dziedzinie oświaty, rolnictwa, handlu, przedewszystkiem zaś robót publicznych, zaznaczając, że przewidywana jest w bieżącym roku budowa linij kolejowych długości 500 kilometrów. Prezydent przypomniał, że w roku ubiegłym wybudowano nowe linje kolejowe długości 445 km.

### Zaostrzone położenie w Chinach.

Według doniesień z Tokio sytuacja na granicy chińsko-sowieckiej zaostrzyła się. W dalszym ciągu przeprowadzana jest koncentracja wojsk sowieckich na granicy mandżurskiej. W pobliżu wsi Ołoczy w okręgu Sziwechjan, doszło do krwawych starć. Silny ogień artyleryjski trwał przez cały dzień. Również w okręgu stacji Pogranicznej doszło do starć. Oddział białogwardyjski złożony z 500 ludzi posuwa się w kierunku ussuryjskiej kolei żelaznej, zagrażając poważnie komunikacji kolejowej na tym odcinku.

### Chińczycy znowu aresztują Rosjan.

Dzienniki rosyjskie donoszą, iż władze chińskie znowu aresztowały i osadziły w obozie koncentracyjnym w Charbinie 25 obywateli sowieckich. Wiadomość ta wywołała wielkie poruszenie w Moskwie, przyczem na zebraniu niektóre związki zawodowe domagały się natychmiastowego rozpoczęcia kroków wojennych przeciwko Chinom.

### Kobiety arabskie demonstrują.

W Jerozolimie odbyły się demonstracje kobiet arabskich, przybyłych z całej Palestyny. Delegacja demonstrantek udała się do wysokiego komisarza, chcąc mu złożyć memorjał do rządu angielskiego, jednak wysoki komisarz nie przyjął delegacji. Demonstrantki do późnego wieczora jeździły ulicami miasta w 50 wielkich samochodach i rozrzucały ulotki agitacyjne.

---

SELMA LAGERLÖF.

# Rzeczywistość.

## Puszek. 3

Patron Teodor zwraca się do Anny-Marji i oznajmia głosem, w którym przebija dziwna gorycz, że postanowił dać Maurycemu miejsce rządcy w Lawahythamie. — „Ale ponieważ ten młody człowiek, dodaje stryj, starając się odzyskać zwykłe brzmienie głosu, ponieważ ten młody człowiek nie odbył żadnej praktyki, nie będzie mógł zająć tego miejsca, aż dopiero w dniu, kiedy się ożeni. Czy panna Puszek wyhodowała dostatecznie mirt na swem oknie, by można było uwić zeń wieniec ślubny w miesiącu sierpniu?“

Anna-Marja czuje, że oczy stryja Teodora badają jej twarz i żądają dziękczynnego spojrzenia; ale ona pochyla głowę.

Natomiast Maurycy podskoczył żywo. Ściska stryja i czyni dużo hałasu.

— No, Anno-Marjo, czy nie podziękujesz stryjowi? Trzeba, abyś go pocałowała. Lawahytham, to najpiękniejsza miejscowość na świecie. No, rusz się, Anno-Marjo!

Podniosła oczy. Błyszczą w nich łzy, a spojrzenie, które poprzez tę wilgotną zasłonę padło na Maurycego, pełne jest udręczenia i niemych wyrzutów. Następnie zwraca się do patrona Teodora; ale niema już w niej dawnej, dziecinnej nieśmiałości. Jest nieco tego dostojeństwa, które daje cierpienie.

— Stryj za wiele nam wyświadcza — odpowiada z prostotą. Wszystko skończyło się dobrze. Stryj Teodor nie odebrał jej wiary w człowieka, którego kocha. Nie zdradziła się Anna-Marja. Pozostała wierną temu, kto ją wybrał na żonę, mimo, że jest jeno ubogą córką piekarza z nędznej uliczki.

Wózek może zajechać; kuferki są zamknięte; koszyk napełniają zapasami. Patron Teodor wstaje od stołu i zajmuje miejsce w framudze okna. Odkąd podniosła ku niemu wzrok pełen łez, nie panuje już nad sobą. Byłby zdolny rzucić się na nią, porwać w ramiona i zawołać do Maurycego: „Chodź po nią!...“

Trzyma uparcie ręce w kieszeniach i drżenie nerwowe przebiega po jego zaciśniętych pięściach. Czy pozwoli, by nałożyła kapelusz? Dlaczego nie, miałby podejść do Maurycego i powiedzieć mu: „Słuchaj, jestem twoim rywalem. Niech twa narzeczona wybiera pomiędzy nami! Jeszcze nie jesteście małżeństwem...“ Usiłując zdobyć ją, nie popełnia się zbrodni.... Pięść tak zacisnął, że aż zatrzeszczały stawy.

Ach! jakże wyśmiewałby się Maurycy ze stryja rozkochanego stryja! A on sam co na tem zyska? Przestraszy Anne-Marję, która nie zechce przyjąć jego pomocy po wyjściu zamąż.

Pozostaje we framudze okna odwrócony plecami. Z tyłu za nim ubierają się, kończą przygotowania. Czyż nigdy nie odjadą? Z tysiąc razy przeżył te chwilę. Uścisnął ją za rękę. Powinnaby znajdować się już bardzo daleko!... Życzył jej szczęścia. Czy znajdzie je przy boku Maurycego? Nie robiła dziś zrana wrażenia szczęśliwej. Ależ przeciwnie. Zapewne z radości płakała przed chwilą...

Lecz oto słyszy, jak Maurycy mówi do Anny-Marji:

— Co za póglówek ze mnie! O mały włos nie zapomniałem pomówić ze stryjem o akcjach ojca!

— Lepiej zrobisz, nie mówiąc o nich wcale — odpowiada Puszek — to byłoby źle, o ile mi się zdaje!

— Co za głupstwo, Anno-Marjo! Akcje nic w tej chwili nie przynoszą; ale kto wie? Może pójdą w górę. Zresztą jest to drobnostka dla stryja.

Przerywa mu z niezwykłą żywnością i prawie z przerażeniem:

— Zaklinam cię, Maurycy, nie rób tego. Przyznaj mi choć raz słuszność.

Spogląda na nią trochę urażony.

— Choć raz!... Zdawałoby się, że jestem tyranem. Powiedziałaś o jedno słowo za wiele: nie powinienem ustąpić.

— Nie podchwytuj wyrazów, Maurycy. Chodzi o rzecz ważniejszą od frazesów lub grzeczności. Znajduję, że nie jest to pięknie chcieć oszukać stryja, w chwili, kiedy jest dla nas taki dobry.

— Ależ, przestań Anno-Marjo, przestań nareszcie. Nie rozumiesz się na interesach!

Spokojny jest spokojem niewzruszonym, mogącym doprowadzić do rozpaczy.

Patrzy na nią, jak nauczyciel na ucznia, który palnął bąka w sam dzień egzaminów.

— Nie rozumiesz, o co tu chodzi... — wykrzykuje Anna-Marja, czyniąc ruch rękami, jakby dla oddalenia czegoś.

— Muszę teraz pomówić ze stryjem — oznajmia Maurycy, — aby wykazać mu, że oszukać go nie miano zamiaru. Na wiarę słów twoich, ojciec mój i ja bylibyśmy łajdakami!

Zbliża się do stryja Teodora i mówi z nim o akcjach, które jego ojciec pragnąłby sprzedać. Patron Teodor słucha go z roztargnieniem. Pojął jednakże odrazu, że brat jego, wójt, zrobił nieszczęśliwą spekulacje i chciałby uniknąć niewątpliwej straty. Mniejsza o to. Przywykł oddawać podobne usługi całej rodzinie. Nie myśli nawet o tem. Zaprzątnięty jest jedynie Anną-Marją.

(Ciąg dalszy nastąpi.)

# Rocznica zwycięstwa.

Rzym. We wszystkich miastach i wioskach włoskich odbyły się imponujące uroczystości, związane z 11-tym obchodem rocznicy zwycięstwa z udziałem władz i olbrzymich rzesz ludności.

W Rzymie książę Udine, jako przedstawiciel króla, udał się na grób Nieznanego Żołnierza, składając na nim wieniec. Wkrótce potem złożył wieniec prezydent senatu, przedstawiciel Izby oraz gubernator Rzymu.

Książę Udine, Mussolini, członkowie rządu, przedstawiciele władz państwowych byli obecni następnie na uroczystem nabożeństwie w bazylice Santa Maria Angeli. Mussolini i przedstawiciele władz udali się następnie na grób Nieznanego Żołnierza, przyczem wojsko zebrane na placu weneckim oddało honory wojskowe. Nad zebranymi tłumami, biorącymi udział w uroczystościach unosiły się samoloty. We wszystkich kościołach biły dzwony, armaty oddały salwy honorowe.

Mussolini wraz z przedstawicielami władz wziął udział bezpośrednio potem w otwarciu 7-go kongresu Stowarzyszenia Inwalidów wielkiej wojny, wygłaszając przemówienie. Następnie Stowarzyszenie Inwalidów udało się pochodem na grób Nieznanego Żołnierza. Wieczorem miasto było bogato iluminowane. (Pat.)

# Rokowania polsko-niemieckie.

Warszawa. Po przygotowawczych rozmowach, które odbyły się w ostatnich tygodniach co do rodzaju i rozpiętości gospodarczego układu polsko-niemieckiego oraz z uwzględnieniem osiągniętych już poprzednio porozumień w tym względzie, wznowione zostały w Warszawie rokowania o polsko-niemieckie porozumienie gospodarcze. (PAT.)

# Przed wznowieniem stosunków rosyjsko-angielskich.

Londyn. We wtorek parlament przystąpi do dyskusji w sprawie wznowienia stosunków brytyjsko-sowieckich. O ile jeszcze w ciągu dnia, czego spodziewa się rząd, dyskusja zostanie zakończona, a wznowienie stosunków zaakceptowane — co zdaje się być pewne wobec stanowiska, zajętego przez liberałów — Henderson zaraz po głosowaniu zamierza ogłosić w parlamencie nominację ambasadora angielskie w Moskwie. Wedle wszelkiego prawdopodobieństwa wybór rządu angielskiego padnie na zawodowego dyplomatę, przyczem największe szanse posiadać ma dotychczasowy ambasador brytyjski w Konstantynopolu, Clere. (PAT.)

# Tortury w więzieniach rosyjskich.

Helsingfors. „Elta“ donosi, że w ostatnich czasach zaczęli przybywać do Finlandji zbiegowie ze znanego więzienia sowieckiego Sołówki. Wczoraj przybyło do Finlandji 13 mężczyzn i jedna kobieta, którym udało się uciec z Sołówki trzy tygodnie temu po zabiciu strażników. Uciekinierzy cały ten czas spędzili w okropnych warunkach, uciekając przez bezludne tajgi bez ciepłej odzieży i zapasów żywności.

Zbiegowie opowiadają o nieprawdopodobnem okrucieństwie władz sowieckich w stosunku do więźniów z Sołówki i o tragicznej śmierci w lutym b. r. 160 więźniów, którzy przed śmiercią byli torturowani w okropny sposób przez władze więzienne. (PAT.)

### Katastrofa przy lądowaniu „Zeppelina“.

Berlin. Podczas lądowania sterowca „Hrabia Zeppelin“ wydarzył się nieszczęśliwy wypadek. Sterowiec, który wyrzucił zadużo balastu, podniósł się niespodziewanie w górę, pociągając za sobą kilku ludzi w powietrze. Jeden z nich spadł z wysokości kikunastu metrów, odnosząc poważne obrażenia. (PAT.)

### Ukarany zwolennik Woldemarasa.

Kowno. Adjutant litewskiego ministra wojny kpt. Werbickaw, który był ranny w czasie zamachu na Woldemarasa, został po powrocie do zdrowia usunięty z zajmowanego stanowiska i przydzielony do oddziału operacyjnego litewskiego sztabu generalnego. Adjutantem ministra wojny został kpt. Korła z oddziału emerytur sztabu generalnego. (PAT.)

### Wznowienie sprawy Jakubowskiego.

Berlin. Izba karna Sadu Krajowego dopuściła wniosek o wznowienie postępowania w sprawie Jakubowskiego, gdy tylko wyrok przeciwko rodzinie Nogensów zostanie zatwierdzony przez trybunał państwa. (PAT.)

### Prace Ligi Narodów.

Genewa. Działalność Ligi Narodów w ciągu listopada obejmuje trzy ważne zebrania, a mianowicie konferencję w sprawie traktowania cudzoziemców — 5 listopada w Paryżu, komisję mandatową — 6 listopada w Genewie i konferencję w sprawie transportu dzienników — 25 listopada w Genewie. (PAT.)

### Katastrofa kolejowa.

Zagrzeb. Ekspress Konstantynopol - Paryż wpadł na dworcu w Reichenburgu na pociąg towarowy, przyczem maszyniści jednego i drugiego pociągu zostali zabici, zaś kilku podróżnych odniosło rany. Zwrotniczy, z którego winy doszło do wypadku, usiłował popełnić samobójstwo. (PAT.)

### Praca pod przymusem.

Moskwa. Z Charkowa donoszą, że na kopalniach w rejonie grysznickim okręgu artemowskiego zmniejszyła się dyscyplina pracy. Aby temu przeciwdziałać, administracje kopalń zastosowały oryginalny, ale podobno skuteczny środek. Mianowicie za wiedzą zarządu i za zgoda Centralnego Związku Zawodowego przywołano do pomocy milicję. Do każdego robotnika, który z jakichkolwiek powodów nie zjawił się do pracy, posyła się milicjanta, który ściąga robotnika do kopalni siłą. Przeciwko tego rodzaju pomysłowym metodom podnoszenia wydajności pracy zaoponowało jednak ostatnio prezydjum wszechukraińskiego związku górników. (PAT.)

### Narady z przedstawicielem Ligi Narodów.

Białogród. Sekretarz generalny Ligi Narodów sir Erik Drummond przyjęty był przez ministra spraw zagranicznych Marinkowicza, z którym odbył godzinną rozmowę. Następnie sir Drummond złożył wizytę premjerowi generałowi Zyskowiczowi. Po tej wizycie sir Drummond przyjęty był na audjenci przez króla Aleksandra. Wieczorem w wielkiej sali uniwersytetu sir Drummond wygłosił odczyt o rezultatach działalności Ligi Narodów w ciągu ubiegłych 10 lat. (PAT.)

### Woldemaras nie chce wyjechać.

Kowno. Rząd litewski zaproponował b. premjerowi Woldemarasowi wyjazd zagranicę, na co Woldemaras odpowiedział odmownie. (PAT.)

# SPORT.

### Zawody pływackie w Siemianowicach.

W krytej hali kąpielowej w Siemianowicach urządził miejscowy Klub Pływacki pierwsze zawody pływackie z udziałem około 150 zawodniczek i zawodników sekcyj pływackich Policyjnego K. S. Katowice, Stadjonu Król. Huta i Mewy Świętochłowice.

Zawody te odbyły się w obecności przedstawicieli miejscowych władz.

Wyniki zawodów:

**Sztafeta 5×33 mtr. stylem dowolnym panowie:** 1. Klub pływacki Siemianowice I $1:42^{3}/_{5}$, 2. Klub Pływacki Siemianowice II, 3. Mewa Świętochłowice, 4. Stadjon Król. Huta.

**Bieg 33 mtr. stylem dowolnym chłopcy:** 1. Frąckowiak (Stadjon) 29 sek., 2. Paryż (Stadjon).

**Bieg 66 mtr. stylem dowolnym do lat 17:** 1. Bloch (K. P. Siemianowice) 49 sek., 2. Wojtyczka (Mewa Świętochłowice), 3. Walter (K. S. Siemianowice).

**Bieg 33 mtr. stylem dowolnym, panie:** 1. Sojkówna (K. P. Siemianowice) 35 sek., 2. Dragonówna (Stadjon), 3. Derlikówna (K. P. Siemianowice).

**Bieg 100 mtr. stylem klasycznym panowie:** 1. Nowak (K. P. Siemianowice) 1,31, 2. Bieńczyk (K. P. Siemianowice), 3. Sójka (K. P. Siemianowice), 4. Gustaw (Stadjon).

**Bieg 66 stylem dowolnym panowie:** 1. Polak (K. P. Siemianowice) 50 sek., 2. Wojtyczka (Mewa Świętochłowice) 51 sek., 3. Łoch (K. P. Siemianowice), 4. Jurczyk (K. P. Siemianowice).

**Bieg 100 mtr. na wznak panowie:** 1. Pipa (Stadjon) 1,41, 2. Hornik (K. P. Siemianowice), 3. Spieler (Mewa Świętochłowice).

**Bieg 100 mtr. stylem klasycznym panie:** 1. Berlikówna (K. P. Siemianowice) 1,50, 2. Dragónówna (Stadjon), 3. Sojkówna (K. P. Siemianowice).

**Bieg 66 mtr. stylem dowolnym starsi panowie:** 1. Parrzel (K. P. Siemianowice) 34 sek., 2. Sowa (Mewa Świętochłowice), 3. Pilarski (K. P. Siemianowice).

**Sztafeta 3×100 mtr. w stylu zmiennym panowie:** 1. Klub Pływacki Siemianowice I. 4 min. $44^{1}/_{5}$, 2. Klub pływacki Siemianowice II, 3. Stadjon Król. Huta, 4. Mewa Świętochłowice.

**Skoki panowie:** 1. Walach (K. S. Siemianowice) 169 pkt., 2. Musioł (Stadjon), 3. Ziaja (K. S. Siemianowice).

**Skoki panie:** Makoszówna (K. S. Siemianowice).

**Nurkowanie:** 1. Schoenfelder (K. P. Siemianowice) 46 mtr., 2. Janocha (K. P. Siemianowice), 3. Kunert (Stadjon).

**Bieg 100 m. z przeszkodami panowie:** 1. Schoenfelder (K. P. Siemianowice) 4 min. 50, 2. Sojka, 3. Polok (K. P. Siemianowice).

Na zakończenie zawodów pływackich odbył się pokaz ratowania.

### Międzynarodowe zawody zapaśnicze w Łagiewnikach.

W niedzielę zostały przeprowadzone w Łagiewnikach Śląskich na sali p. Kokotka na wielką skalę zakrojone wielkie międzynarodowe zawody ciężkoatletyczne a to: w podnoszeniu ciężarów i w zapasach pomiędzy reprezentacjami Śląska niemieckiego i Śląska polskiego.

Zawody powyższe wywołały w Łagiewnikach zrozumiałe zainteresowanie. Nic też dziwnego, że sala restauracji, gdzie odbywały się zawody, ściągnęła rekordową ilość publiczności, bo przeszło 1000 osób.

Reprezentacja niemiecka składała się z pierwszorzędnych atletów i mistrzów wschodnio-południowych Niemiec.

Lecz i w naszej reprezentacji znajdowali się zawodnicy takiej wagi, jak Mainka, mistrz polski w podnoszeniu ciężarów, Błaszczyca i wielu innych. W zapasach reprezentacja nasza zwyciężyła reprezentację **niemiecką w stosunku 10:4 pkt.** Na wyróżnienie zasługują: Koptoń, Błaszczyca, Musioł i Gałuszka. Jakkolwiek w zapasach reprezentacja nasza odniosła zwycięstwo, to w podnoszeniu ciężarów poniosła porażkę. Podczas zawodów **Mainka**, waga ciężka, „Mars“ Wielkie Hajduki ustanowił **nowy rekord polski** w podnoszeniu ciężarów, uzyskując **wynik 240 funtów.**

# Sprawy gospodarcze

### Bezrobocie.

Liczba bezrobotnych w Polsce wynosiła na dzień 28 września b. r. — 83.063 wobec 91.512 z 31 sierpnia b. r. Zmniejszenie się bezrobocia we wrześniu o 8449 osób spowodowane było głównie wzrostem zatrudnienia w przemyśle włókienniczym. Stan bezrobocia w poszczególnych działach przedstawiał się na dzień 28 września b. r. nastepująco: górnicy — 2086, hutnicy — 1899, metalowcy — 6748, włókiennicy — 15520 pracownicy budowlani — 4617, pracownicy umysłowi — 11.065.

### Dalsza rozbudowa urzadzeń przeładunkowych w Gdyni.

Obecnie budowane są w Gdyni dwa składy firm prywatnych, a mianowicie firmy greckiej „Pantarei“ i poznańskiej „Warta“. Przystąpiono już do konstrukcji dachowej, tak, że składy te wykończone będą jeszcze w roku bieżącym. Również budowa magazynu państwowego Nr. 3 jest na ukończeniu.

Naogół dobra pogoda w Gdyni sprzyja robotom budowlanym, to też przystąpiono do budowy olejarni, która uruchomiona będzie na jesieni roku przyszłego.

### Ruch portowy w Gdyni.

Obrót portowy w Gdyni we wrześniu b. r. wyniósł 250.000 tonn, czyli w porównaniu do miesiaca poprzedniego obniżył się o 21.000 tonn. We wrześniu przybyły do Gdyni 162 statki o pojemności 129.000 tonn rej. netto, przywożąc 13.000 tonn ładunku, oraz 223 pasażerów, wyszło zaś z Gdyni 161 statków o ogólnej pojemności 126.000 tonn rej. netto, wywożąc 237.000 tonn ładunku i 1031 pasażerów.

Na statkach przedsiębiorstwa państwowego „Żegluga Polska“ przewieziono we wrześniu b. r. 51.000 tonn towarów, wobec 57.000 tonn w sierpniu bieżącego roku.

### Podwyżka cen benzyny.

W związku z wejściem w życie nowej taryfy kolejowej została podwyższona cena benzyny o blisko 3 gr. na litrze. Podwyżka ta dotknie w znacznej mierze tylko posiadaczy amerykańskich samochodów. Przy wozach europejskich bowiem, konstruowanych oszczędnie, spowoduje ona bardzo niewielką zwyżkę w kosztach utrzymania.

# Sprawy kościelne.

### Parafja polska w Budapeszcie.

Jak nam donoszą z Budapesztu, staraniem polskiego księdza Wincentego Danka został ufundowany polski kościół dla kolonji polskiej w Budapeszcie, która jest dość znaczna, gdyż liczy około 15.000 osób, przeważnie robotników, pracujących w fabrykach dzielnicy „Kobanya.“ Kościół ma własną parafję, utrzymywaną z węgierskich funduszów rządowych.

Polski kościół przyozdobiony jest bardzo pięknymi witrażami, przedstawiającymi wspólnych świętych Polski i Węgier, mającymi symbolizować tradycyjne stosunki polsko-węgierskie na polu religijnem.

### Zbożny zakon.

Zakon Benedyktynów, który w bieżącym roku, jak wiadomo, obchodził rocznicę 1400-tną swego istnienia, liczy na całym świecie 165 klasztorów, tworzących 15 Kongregacyj zakonnych. Z pomiędzy klasztorów tych jest 114 opactwami, a czterem opactwom przysługują nawet uprawnienia biskupie, i to 3 we Włoszech (Monte Cassino, Subiaco i Cora) i 1 na półwyspie Korei; 12 opactw mają charakter diecezji i nie podlegają władzy biskupiej. Zakonników duchownych jest obecnie okrągło 5000, a braci świeckich 2000. — Żeńskich klasztorów Benedyktynek jest około 300 na całej kuli ziemskiej, a zakonnic około 13 000; poza modłami chóralnemi i liturgją zajmują się one szyciem i haftowaniem ubiorów kościelnych, prowadzeniem szkoły, urządzaniem kursów wychowawczych oraz robotami w polu.

### Beatyfikacja męczenników angielskich.

Kongregacja obrządków ukończyła już niemal całkowicie sprawę beatyfikacji 234 męczenników angielskich, którzy ponieśli śmierć za wiarę podczas prześladowań katolików w latach 1594 do 1779. Po całkowitem ukończeniu dochodzenia przez Kongregację wyda Ojciec św. swe zdanie, co nastąpi prawdopodobnie w początkach listopada. Uroczyste ogłoszenie beatyfikacji odbędzie się w bazylice św. Piotra dnia 21 grudnia br., to jest w dzień jubileuszu kapłańskiego **Papieża Beatyfikacja ojca Ouilvie, męczennika** szkockiego, z tego samego okresu przeladowań, odbędzie się na skutek prośby katolików szkockich osobno później.

# Ze Śląska Opolskiego

Senat karny wrocławskiego sądu krajowego skazał 31-letniego obywatela polskiego ślusarza **Bronisława Kowalskiego z Królewskiej Huty** za usiłowaną zdradę tajemnic wojskowych na 1½ roku więzienia. Oskarżonemu, który od 27 czerwca b. r. znajduje się w więzieniu, zaliczono czas przebyty w śledztwie. Kowalski pochodzi z powiatu strzeleckiego, przesiedlił się do Królewskiej Huty i przez pewien czas służył w policji. Akt oskarżenia zarzucał mu, iż w latach 1924—1929 usiłował popełnić zdradę tajemnic wojskowych na terenie powiatów strzeleckiego i bytomskiego.

**Z Bytomskiego.**

Ruch budowlany w **Rokitnicy** w bieżącym roku był ożywiony. Ogółem powstało 13 nowych domów, w których razem jest 80 pomieszkań. W przyszłym roku przewidziana jest budowa dalszych domów mieszkalnych.

*

W **Górnikach** założono cmentarz, na którym w tych dniach postawiono krzyż drewniany. Termin poświęcenia cmentarza dotychczas jeszcze nie został ustalony. Budowa kostnicy i kaplicy cmentarnej rozpoczęta zostanie na wiosnę przyszłego roku.

**Z Zabrskiego.**

We własnem mieszkaniu popełnił samobójstwo przez powieszenie pewien ślusarz z **Zabrza**. Powodem samobójstwa był brak środków do życia. — W domu sypialnym Skalleya popełnił samobójstwo przez powieszenie robotnik Jakób Kłaka.

*

Na kopalni „Życzenie Jadwigi" w **Biskupicach** przysypani zostali węglem górnicy Karol Kocur i Franciszek Jasionek. Po kilkugodzinnej uciążliwej pracy wydobyto obydwóch. Kocur odniósł ciężkie obrażenia wewnętrzne i połamanie kości. Jasionka wydobyto nieżywego.

*

W więzieniu sądowem w **Zabrzu** odsiadywał dłuższą karę więzienną włamywacz Skiba, który popisywał się sztuką połykania łyżek. W tych dniach przewieziono Skibę do domu karnego w Strzelcach, gdzie ma jeszcze do odsiedzenia 5 lat kary. Nadto Sk. odpowiadać będzie jeszcze za 16 kradzieży z włamaniem.

# Powiat Świętochłowice w cyfrach.

Najmniejszym powiatem Rzeczypospolitej Polskiej, a najmłodszym na Śląsku, to powiat Świętochłowice, utworzony po przyłączeniu części Śląska do Polski z tych gmin, które za czasów niemieckich należały do wiejskiego powiatu. W roku 1924 wskutek zniesienia powiatu rudzkiego wcielono gminę Ruda do powiatu Świętochłowice. To nieprzemyślane utworzenie powiatu świętochłowickiego spowodowało, że powiat ten składa się z dwóch części, południowej i północnej, oddzielonych od siebie przez 2 kilometrowy skrawek powiatu Katowice.

W powiecie świętochłowickim niema ani jednego miasta, lecz 16 gmin wiejskich: 1. Brzeziny, 2. Brzozowice, 3. Chropaczów, 4. Godula, 5. Kamień, 6. Lipiny, 7. Łagiewniki, 8. Nowy Bytom, 9. Nowe Hajduki, 10. Orzegów, 11. Szarlej, 12, Świętochłowice, 13. Wielka Dąbrówka, 14. Wielkie Hajduki, 15. Wielkie Piekary, 16. Ruda. Z miejscowości tych 11 ze względu na ich wielką liczbę mieszkańców oraz wygląd, ma charakter miejski, lecz tylko pod względem podatkowym i budowlanym.

Powiat Świętochłowice podzielono administracyjnie na 9 okręgów policyjnych: 1. Kamień, 2. Szarlej, 3. Chropaczów, 4. Lipiny, 5. Łagiewniki, 6. Ruda, 7. Wielkie Hajduki, 8. Chebzie, 9. Świętochłowice, i 16 okręgów stanu cywilnego. Pod względem terytorjalnym największą gminą są Piekary Wielkie a najmniejszą Hajduki Nowe.

Ludność powiatu wynosiła w dniu 1 października roku bieżącego 215 tysięcy 414 osób. Największą gminą pod względem ludności są Świętochłowice. Miejscowość ta ma 29 tysięcy 627 mieszkańców. Najmniejsza gmina Kamień ma 2 tysiące 610 mieszkańców.

Statystyka wykazuje, że powiat świętochłowicki nie jest dotknięty bezrobociem. W dniu 1 października 1929 zarejestrowanych było tylko 235 bezrobotnych mężczyzn i kobiet. Powiatowa kasa chorych posiadała w dniu 1 października 1929 roku 17 699 członków. Dla chorych kasa wypłaciła 71 678,94 zł. Dochód ze składek wynosił w tym czasie 96 451,25 zł.

Powiat Świętochłowice jest przemysłowym. Na jego terenie znajduje się 14 kopalń węgla, 4 koksownie, 5 hut cynkowych, 5 hut żelaza i stali oraz fabryka chemiczna. W górnictwie pracowało w dniu 1 października 1929 roku 21 844 osób, w tym w koksowniach 1 227, w kopalniach kruszcu 5 214, w cynkowniach 3 636 a w hutach żelaza i stali 15 715 robotników. Razem ciężki przemysł zatrudniał 48 tysięcy 414 robotników i robotnic. Jedna trzecia wszystkich w Polsce zatrudnionych hutników pracuje w powiecie świętochłowickim. W miesiącu wrześniu roku bieżącego uruchomiono nowy szyb.

W miesiącu wrześniu roku bieżącego wybudowano 21 mieszkań, 2 budynki zburzono wskutek przebudowy.

Przestępstw popełniono we wrześniu 1929 r. 2 345. W 26 wypadkach sprawców nie wykryto. Aresztowano 49 osób, mianowicie 43 mężczyzn, 4 kobiety i 2 nieletnich. Ukarano w drodze administracyjnej 1 236 osób i to przeważnie za przekroczenie przepisów drogowych, sanitarnych i wybryki popełnione w stanie nietrzeźwym.

Do Komunalnej Kasy Oszczędności przystąpiło we wrześniu roku bieżącego 412 osób, które złożyły 614 285,39 zł oszczędności. W dniu 1 października 1929 roku stan kont oszczędnościowych wynosił 4 miljony 888 tysięcy 808,6 zł.

# Program radjowy.

**Środa, 6 listopada 1929 r.**

**Katowice**, fala 408.7: 11.58 Sygnał czasu z Warszawy, hejnał z Krakowa. — 12.05 Koncert gramofonowy. — 16.00 Wiadomości gospodarcze. — 16.15 Słuchowisko z Krakowa dla dzieci i młodzieży: „Wielka nowina". — 16.45 Koncert gramofonowy. — 17.15 Odczyt część I: „Postacie kobiece w dziejach Żeromskiego". — 17.45 Koncert z Warszawy. — 18.45 Rozmaitości. — 19.10 Komunikaty dyrekcji kolei państwowych. — 19.20 Opowiadanie z podróży po Skandynawji. — 19.45 Wiadomości sportowe. — 20.00 Wiadomości dla Związku Młodzieży Polskiej. — 20.05 Odczyt część II: „Życie polskie w dawnych wiekach". — 20.30 Koncert. — 21.10 Utwory literackie. — 21.25 Koncert. — 22.10 Feljeton z Warszawy. — 22.35 Wiadomości prasowe z Warszawy.

**Warszawa**, fala 1.395.3: 12.05 Koncert gramofonowy. — 15.00 Wiadomości gospodarcze. — 15.20 Przegląd polityczny. — 15.45 Wiadomości dla harcerzy. — 16.15 Program dla młodzieży szkolnej. — 16.45 Płyty gramofonowe. — 17.45 Koncert. — 18.45 Rozmaitości. — 19.25 Koncert gramofonowy. — 19.40 Radjokronika. — 20.15 Feljeton: Książę malarzy. — 20.30 Koncert solistów. — 22.10 Feljeton: Biały kącyk Eduardo. — 22.45 Muzyka taneczna.

**Kraków**, fala 314.1: 16.15 Słuchowisko dla dzieci i młodzieży. — 17.15 Odczyt: Polska i jej sąsiedzi. — 18.45 Rozmaitości. — 19.25 Odczyt z książek niemieckich. — 20.00 i 24.00 Hejnał.

**Poznań**, fala 336.3: 13.05 Koncert gramofonowy. — 14.00 Giełda. — 14.15 Wiadomości gospodarcze. — 17.15 Słuchowisko dla dzieci i młodzieży. — 19.25 Pogadanka francuska. — 19.45 Radjokronika. — 20.05 Odczyt. — 20.30 Wieczór operetkowy. — 22.45 Muzyka taneczna.

**Wrocław**, fala 325; **Gliwice**, fala 253: 16.30 Koncert. — 18.40 Muzyka dla laików. — 19.05 Koncert gramofonowy. — 20.30 Program wieczorny.

**Berlin**, fala 475.4: 14.00 Wagner na płytach gramofonowych. — 16.20 Koncert. — 19.00 Program hiszpański. — 20.00 Koncert z Magdeburga, następnie lekki koncert.

**Wiedeń**, fala 519.9: 11.00 Muzyka kwartetu. — 15.30 Muzyka dla młodzieży. — 16.05 Koncert. — 20.00 Słuchowisko muzyczne. — Następnie koncert.

# Nowe wydawnictwa.

**Ważne dla związków Kongregacyj Marjańskich.**

Już od dawna dał się odczuć niemal w każdej Kongregacji Marjańskiej brak zbioru najnowszych pięknych pieśni. Nareszcie wyszedł z druku „Śpiewniczek kościelny", który 128 nowych pieśni zawiera, co nie są umieszczone w najbardziej rozpowszechnionej książce modlitewnej, w „Drodze do Nieba", ani też nie są nigdzie indziej drukowane. Zebrał je pewien ksiądz, który od dłuższych lat w Kongregacjach Marjańskich pracował i nowemi pieśniami się zajmował. Nieomal przy każdej pieśni jest naznaczono, gdzie można jej melodję znaleźć.

Śpiewniczek kosztuje oprawiony w płótno 2.— zł, a broszurowany 1.50 zł i nabyć go można u p. **Chleboś w Król. Hucie**, ul. Pudlerska 35.

**Sytuacja gospodarcza w Argentynie i kwestja emigracji.**

W sierpniu i wrześniu b. r. panowała w Argentynie susza, która spowodowała znaczne zmniejszenie zbiorów zboża i paszy dla bydła. Cała gospodarka Argentyny opiera się na rolnictwie i hodowli bydła; przypuszczają więc tutaj, że i rok 1929/30 będzie pod względem rolniczo-gospodarczym niepomyślny, co się odbije na wszystkich innych gałęziach produkcji. To też już obecnie liczą się z tą ewentualnością sfery handlowe i przemysłowe w Argentynie, stosując politykę oszczędnościową. Pewnem więc jest, iż na tutejszym rynku pracy sytuacja ukształtowała się niepomyślnie na przeciąg conajmniej 10 miesięcy. Dla emigracji, kierującej się z Europy do Argentyny, perspektywy depresji ekonomicznej na rynku argentyńskim mają więc niepoślednie znaczenie.

Nakładem i czcionkami firmy „Katolik", spółka wydawnicza z ogr. odp. w Bytomiu, Śląsk Opolski. — Za redakcję odpowiedzialny: Franciszek Godula w Król. Hucie.



ROZPOWSZECHNIAJCIE NASZA GAZETE!

# WIADOMOŚCI ZE ŚLĄSKA

**Środa 6 listopada**

**Św. Feliksa,** męczen.
**Św. Leonarda,** wyzn.
**Św. Sewera,** bisk. męcz.
—
SŁOW.: WSZEWŁAD.

Wszystkich mocarzów krótki żywot... i król dziś jest a jutro umrze. (Ekkl. X. 12).

Czas przeminie i śmierć się przybliży i wszystko innym zostawi i umrze. (Ekkl. XI. 20).

Zdanie: Bogu szukać trzeba złotem miłości, kadzidłem modlitwy i mirrą skruchy.

Kalendarz astronomiczny: Słońce wschodzi o godz. 6.31, zachodzi o godz. 16.14. — Księżyc wschodzi o godz. 12.01, zachodzi o godz. 19.08.

Długość dnia 9 godzin 33 min. — Zmiany powietrza: burzliwe, zimno, wietrzno. — Jutro burzliwe, deszcz.

— **Ulgi kolejowe dla młodzieży szkolnej.** Ministerstwo kolei udzieliło młodzieży szkolnej zniżek na kolejach na czas feryj z okazji świąt Wszystkich Świętych i Dnia Zadusznego. Z ulg tych może korzystać młodzież szkolna już od dnia 30 października do dnia 5 listopada włącznie.

— **Sprawy szkolne.** Ministerstwo oświaty zarządziło, iż w roku bieżącym nauka w szkołach przed ferjami Bożego Narodzenia skończy się 21-go grudnia ze względu na przypadającą w dniu 22 niedzielę. Wznowienie nauki nastąpi w dniu 4 stycznia 1930 roku.

W związku z obchodem 11 rocznicy niepodległości Polski ministerstwo oświaty wydało zarządzenie, by młodzież niższych, średnich i wyższych uczelni zwolniona była w dniu 11 listopada roku bieżącego od zajęć szkolnych.

— **Ustalenie typu mąki.** W wydziale zaopatrzenia ludności w żywność przy ministerstwie spraw wewnętrznych przygotowywane są obecnie nowe przepisy o przemiale zboża. Zamiast dotychczasowej zasady procentowej wprowadzona zostanie zasada tak zwanego „typu mąki“ o jednakowej barwie, który produkować mają wszystkie młyny. Procentowo przemiał zboża wynosić będzie nadal 65 proc.

— **Nowe przepisy o sprzedaży nabiału.** Wydział służby zdrowia przy ministerstwie spraw wewnętrznych opracował nowe przepisy o sprzedaży mleka i śmietany. Mleko będzie musiało zawierać co najmniej 3 proc. tłuszczu, śmietana zaś 20 proc. Nowe zarządzenia ministerstwa zapobiec mają odtłuszczaniu nabiału przez nieuczciwych sprzedawców, przewidują one za tego rodzaju przekroczenia grzywny do 1000 zł lub 6 tygodni aresztu.

— **W sprawie starszeństwa urzędników.** Najwyższy trybunał administracyjny ustalił, że przepisy ustawy o państwowej służbie cywilnej w przedmiocie starszeństwa służbowego nie dotyczą urzędników prowizorycznych, w szczególności zaś uznał za nielegalne umieszczanie na liście starszeństwa urzędnika, mianowanego na stałe po urzędniku prowizorycznym.

Kolejność starszeństwa urzędników prowizorycznych między sobą należy ustalić analogicznie do zasad, stosowanych do urzędników, mianowanych na stałe.

Po urzędnikach prowizorycznych, zajmują miejsce dopiero pracownicy kontraktowi, uszeregowani według czasu służby.

— **Przepisy pocztowe.** W ministerstwie poczt i telegrafów złożona z prawników komisja przystąpiła do pracy nad ułożeniem w całości przepisów pocztowych. Przepisy w tej dziedzinie porozrzucane są po różnych dziennikach, częściowo po ustawach państw zaborczych, w rozporządzeniach ministerjum i t. p. Położenie takie utrudnia nietylko urzędowanie, ale również utrudnia publiczności orjentowanie się w przepisach pocztowych. Zebranie w jedną całość tych przepisów jest zatem konieczne. Prace potrwają conajmniej pół roku.

— **Opodatkowanie psów.** Ministerstwo spraw wewnętrznych rozesłało do wojewodów okólnik, w którym zaznacza, że komunalny podatek od psów nie cieszy się wśród ludności popularnością, wobec czego przez wiele związków komunalnych nie jest wprowadzany. Ministerjum poleca wpłynąć na związki komunalne i gminy miejskie, aby podatek był wprowadzony tam, gdzie go dotychczas nie było, oraz aby stawka określona była w takiej wysokości, iżby przeciwdziałała utrzymywaniu przez ludność dużej liczby psów. Stawki roczne nie powinny przekraczać: za psa 30 zł, za drugiego psa 40 zł, a każdego następnego 50 zł. W gminach miejskich stawki podatku mogą być dwa razy wyższe.

— **Budowa hoteli.** Ministerstwo robót publicznych przystąpiło do opracowania rozporządzenia w sprawie budowy hoteli. Rozporządzenie to opierać się będzie na ustawie o prawie budowlanem i wydane będzie w porozumieniu z ministrem spraw wewnętrznych. Przepisy ujmować będą zagadnienia hoteli z punktu widzenia potrzeb i przyzwyczajeń kraju. Istniejące hotele będą się musiały w ciągu pewnego okresu lat do nowych przepisów przystosować.

— **Wystawa poznańska w roku 1930.** Jak już donieśliśmy, międzynarodowa wystawa ruchu odbędzie się w roku przyszłym w Polsce. Wystawa ta zostanie otwarta 6 lipca w Poznaniu na zakończenie światowego kongresu Związków przedsiębiorstw komunikacyjnych, który, jak wiadomo, odbędzie się w Warszawie i potrwa do dnia 10 sierpnia. Charakter wystawy ma być fachowy, specjalny, obliczony na publiczność ściśle fachową, a mianowicie: inżynierów, przedstawicieli zdrojowisk itp. Wystawa dzielić się będzie na 3 sekcje zasadnicze, mianowicie: automobilowa, komunikacji ogólnej i turystyczną.

— **Srebrne 5-złotówki znikają.** Przed kilku miesiącami mennica państwowa wybiła i puściła w obieg 5-złotówki srebrne na łączną sumę 25 miljonów zł. Jak się okazuje, znaczną część tych monet, jako pieniądz „wyższowartościowy“ została ukryta przez posiadaczy i obecnie coraz rzadziej ukazuje się w obiegu. Przyczyna tego anormalnego i niczem nieuzasadnionego zjawiska leży w nieufności pewnej części społeczeństwa do pieniądza papierowego.

— **Dowody osobiste.** Jak wiadomo, dowody osobiste, wystawiane przez urzędy gminne, są jedynie stwierdzeniem tożsamości osoby. Jeśli ktoś chce mieć stwierdzone obywatelstwo polskie, musi zgłosić się do urzędu administracji ogólnej, udowodnić swoje obywatelstwo i uzyskać adnotację. Za poświadczenie obywatelstwa pobiera się opłatę w wysokości 6 zł, mianowicie 3 zł od podania i 3 zł za poświadczenie. Ludność niezamożna nie może pokrywać tych 6 zł i nie może stwierdzać swego obywatelstwa na dowodach osobistych. Z tego powodu w Warszawie projektuje się wydanie wyjaśnienia w sprawie poświadczeń obywatelstwa osób niezamożnych.

— **Zakaz nabywania zagranicznych losów.** Przypominamy, że zagranicznych losów nie wolno nabywać. W ostatnim czasie doszło do wiadomości Ministerstwa skarbu, że kolektury loteryj zagranicznych rozsyłają pocztą do osób prywatnych prospekty i zaproszenia do nabywania losów tych loteryj. Sprzedaż i nabywanie losów obcych loteryj jest wzbronione na mocy ustawy z dnia 26 marca 1920 roku i stanowi przestępstwo, podlegające karze w myśl ustawy karno-skarbowej.

— **Sprawy więźniów.** Ministerstwo Sprawiedliwości wniesie na sejm projekt ustawy o skreśleniu z rejestrów karnych więźniów, którzy po odsiedzeniu kary, wykazali poprawę przez parę lat.

— **Filmy dźwiękowe a orkiestry kinowe.** Sprowadzanie filmów dźwiękowych do Polski grozi w poważnym stopniu egzystencji zawodowych muzyków, zatrudnionych w orkiestrach kinowych. Polskie zrzeszenia muzyków poważnie zastanawiają się nad losem swych kolegów, którym zagraża redukcja. Zagraniczna kwestja ta została w ten sposób rozwiązana, że orkiestry kinowe zatrzymano; dają one w antraktach koncerty, uprzyjemniając publiczności pauzę. Pozatem orkiestry te zatrudnia się przy produkcji obrazów dźwiękowych.

— **Ruch lotniczy w Polsce.** Aparaty lotnicze komunikacji pasażerskiej dokonały we wrześniu ogółem 621 lotów, zrobiwszy łącznie 150 861 km drogi powietrznej. Punktualność lotów była prawie absolutną (99½ proc.). Z lotów korzystało 2,026 pasażerów. Bagażów przewieziono 19,276 kg, a poczty 7,057 kg.

— **Walka z przemytnictwem i nadużyciami.** Ministerstwo skarbu w porozumieniu z ministerstwem sprawiedliwości podporządkowuje wszystkie sprawy karno-skarbowe urzędom prokuratorskim. W tym celu przy sądach okręgowych ustanowieni zostaną specjalni wiceprokuratorzy dla spraw karno-skarbowych. Równocześnie ministerstwo skarbu przeprowadzi zmianę w sposobie załatwiania spraw w urzędach skarbowych. Dla przyśpieszenia wymiaru sprawiedliwości w wypadkach przestępstw bezspornych wydawane będą przez urzędy natychmiastowe orzeczenia.

## Województwo śląskie.

* **Święto państwowe.** Ministerstwo Spraw Wewnętrznych donosi, że dzień 11 listopada, jako dzień święta niepodległości, jest wolnym od urzędowania w urzędach państwowych.

* **Z życia zorganizowanej młodzieży.** Związek Młodzieży Polskiej w Katowicach urządził w tym roku dwie wielkie wycieczki: pierwszą od 3 do 8 lipca do Pragi czeskiej z okazji zlotu katolickich towarzystw gimnastycznych „Orel“. Drugą wycieczkę urządzono do Poznania celem zwiedzenia Powszechnej Wystawy Krajowej. Magistraty miast Katowic, Królewskiej Huty, Mysłowic, oraz niektóre gminy wiejskiej umożliwiły wielu członkom wyjazd do Poznania. Od 3 do 18 października brali udział w pielgrzymce do Rzymu dwaj prezesi i 2 prezeski. Zwiedzono także polskie okolice i miejscowości, jak Częstochowę, Kalwarję Zebrzydowską, Kraków, Ojców, Czernę, Beskidy, oraz Piekary. Dnia 20 października urządzono wycieczkę do Górek.

* **Z ciężkiego przemysłu.** Jak donieśliśmy, spółka akcyjna „Ferrum“ w Zawodziu pod Katowicami, należąca do koncernu Huty Pokoju — Ballestrem'a, podwyższyła przed kilku tygodniami swój kapitał akcyjny z 4 na 15 miljonów złotych, nabywając jednocześnie większość akcyj firmy Zieleniewskiego, jak również 9 proc. kapitału akcyjnego spółki akcyjnej Suchedniów i Huta Ludwików. Zarząd spółki akcyjnej „Ferrum“ spoczywa nadal w rękach dyrektora generalnego M. Loesera.

* **W sprawie sprzedaży mleka.** W lokalu śląskiej izby rolniczej odbyło się zebranie przedstawicieli producentów mleka, organizacyj rolniczych i spółdzielni mleczarskich w sprawie uzgodnienia projektu rozporządzenia, dotyczącego obrotu mlekiem. Zasadniczo zebrani ustosunkowali się przychylnie do wydania przepisów, mających obostrzyć wymogi higieny przy obrocie mlekiem. W razie wejścia w życie rozporządzenia, należy oczekiwać podwyższenia na Śląsku ceny mleka o koszty pasteryzacji i butelkowania, wynoszące od 8 groszy na jednym litrze. Ze względu na ważność projektowanego rozporządzenia, zebrani wypowiedzieli się za koniecznością uprzedniego zasięgnięcia opinji również i konsumentów, aby w ten sposób uzgodnić rozporządzenie ze stanowiska ogółu zainteresowanych stron.

### Z Katowickiego.

**Katowice.** (Ciężka służba policjanta.) Posterunkowy, pełniący służbę na ulicy Marjackiej, został kopnięty przez pewnego awanturnika. Kopnięcie było tak silne, że policjant doznał złamania nogi. Pogotowie ratunkowe odstawiło go do szpitala miejskiego.

— (Z kroniki policyjnej.) Podczas jednej z minionych nocy włamali się złodzieje do komórek rzeźni miejskiej w Katowicach. Włamywacze skradli 5 beczek masła wartości 1800 zł. Pod zarzutem brania udziału w tej kradzieży przytrzymano Pawła Schwarza z Katowic. — Z mieszkania Estery Jakubowiczowej w Katowicach skradziono 80 zł. — Janinę Samojedną z Katowic aresztowano za kradzież 220 zł na szkodę Marji Mańkowej.

— (Tajemnicze samobójstwo.) 30-letni prywatny pracownik umysłowy Paweł Machej z Katowic wyjechał w tych dniach do Zakopanego i wynajął tam pokój w jednym z pensjonatów. W nocy Machej odebrał sobie życie przez zastrzelenie. Obok trupa samobójcy leżał rewolwer oraz gazeta, w której opisano wypadek samobójstwa na tle zawiedzionej miłości. W pugilaresie Macheja znaleziono kilkaset złotych.

— (Statystyka.) Liczba mieszkańców wiejskiego powiatu katowickiego wynosiła w miesiącu wrześniu roku bieżącego razem 237 210, w tem 117 410 męskich i 119 800 żeńskich osób. Statystyka ludności poszczególnych miejscowości przedstawia się następująco: miasto Mysłowice 21 259 mieszkańców, gmina Bańgów 1107, Bielszowice 16 111, Brzęczkowice 3206, Brzezinka 6373, Bukowina 2273, Bytków 4504, Chorzów 13 990, Dąbrówka Mała 10 259, Halemba 2320, Janów 18 651, Kłodnica 594, Kończyce 5970, Roździeń 12 087, Kochłowice 12 335, Maciejkowice 2161, Makoszowy 3299, Michałkowice 8040, Nowa Wieś 24 255, Pawłów 6342, Przełajka 1176, Siemianowice 38 596, Szopienice 11 149, Wełnowiec 10 789.

**Wełnowiec** w Katowickiem. (Ile zarabiają właściciele hut żelaznych.) Kapitaliści na Śląsku, zwłaszcza panowie z przemysłu hutniczego twierdzą, że położenie hutnictwa jest nader ciężkie. Zdaje się jednak, że biadanie baronów hutniczych jest pozbawione podstaw: Naprzykład spółka akcyjna „Hohenlohe“ w Wełnowcu pod Katowicami ogłosiła bilans za rok administracyjny od 1 kwietnia 1928 do 31 marca 1929 r. Z bilansu tego wynika, że czysty zysk wynosił 1 miljon 829 tysięcy 818 zł. Liczby te świadczą, że położenie w przemyśle hutniczo-metalowym nie jest tak ciężkie, jak to ciągle twierdzą kapitaliści śląscy.

## Giełda pieniężna i zbożowa.

W **Katowicach** płacono w dniu 4 listopada: za 100 złotych 46.88 marek niemieckich, za 100 marek niemieckich 213.30 złotych.

W **Warszawie** płacono w dniu 4 listopada: za 100 franków francuskich 34.03 zł, za 100 franków szwajcarskich 172.33 zł, za 100 koron czeskich 26.35 złotych.

**Warszawska giełda zbożowa**
w dniu 4 listopada 1929 r.

Żyto 24.40—24.65, pszenica 38.00 do 38.50, jęczmień na krupy 24.50 do 25.00, jęczmień browarowy 27—29, owies 23.50—24.50, mąka żytnia 39.00 do 40.00, mąka pszeniczna 62.00 do 66.00, osucie żytnie 13.50—14.00, osucie pszeniczne 20.50—21.50. Obrót średni.

---

**Pawłów** w Katowickiem. (Z kroniki pożarowej.) Gmina Pawłów została nawiedzona wielkim pożarem. Z nieznanej przyczyny wybuchł pożar w zabudowaniach rolnika Klemensa Starzyka. Ogień zniszczył doszczętnie dach stodoły oraz dach sąsiedzkiego domu. Jeden ze strażaków straży pożarnej spadł z wysokości 5 metrów na bruk ulicy, przyczem doznał obrażeń. Odstawiono go do lecznicy w Bielszowicach.

**Roździeń - Szopienice** w Katowickiem. (Trup na polu.) Za katolickim cmentarzem w pobliżu Brynicy znaleziono zwłoki młodej dziewczyny. Na zwłokach stwierdzono rany zadane ostrem narzędziem. O znalezieniu zwłok uwiadomiono policję. Od czasu znalezienia zwłok minęło 8 dni. W sprawie tej krążą różne fantastyczne wieści. Zaznaczyć należy, że kronika policyjna nic w tej sprawie nie donosi.

**Chorzów** w Katowickiem. (Nagły zgon.) Gospodarz Piotr Bochenek, mieszkający przy placu św. Jana 22, uwiadomił policję, że z mieszkania jego lokatora Bienka od kilku dni nikt nie wychodzi, a mieszkanie jest oświetlone. Na pukanie w drzwi nikt nie otwiera. Policja zarządziła otworzenie mieszkania. Po wyważeniu drzwi stwierdzono, że 35-letni lokator Ignacy Bienek nie żyje. Na zwłokach nie stwierdzono śladów gwałtownej śmierci. Trupa odstawiono do szpitala gminnego w Chorzowie. Przyczynę nagłego zgonu stwierdzą lekarze szpitalni.

### Z Król. Huty.

**Król. Huta.** (Pod kołami samochodu.) Jadwiga Szymałowa z Łagiewnik, ulica Sienkiewicza 61, została przejechana przez samochód osobowy. Szymałowa doznała złamania nogi. Pogotowie odstawiło ją do szpitala św. Jadwigi w Król. Hucie. Kto ponosi winę, narazie nie ustalono.

— (Skutki lekkomyślności.) Jerzy Miczka z Król. Huty wyskoczył z tramwaju podczas jazdy. Miczka upadł na bruk ulicy tak nieszczęśliwie, że doznał ciężkich wewnętrznych obrażeń. Odstawiono go do lecznicy miejskiej w Król. Hucie.

### Z Świętochłowickiego.

**Świętochłowice.** (Listy wyborcze.) Przypominamy obowiązek przeglądania list wyborczych ze względu na zbliżające się wybory komunalne. Listy wyborcze wyłożone są do przeglądu w hali gimnastycznej w Świętochłowicach do 7 listopada. Listy można przeglądać w czasie od godz. 8 do 15. Reklamacje zgłosić należy natychmiast. Dla wyborców, mieszkających na kolonji Hugona w Zgodzie i przy ulicy Wireckiej listy wyborcze wyłożone są w biurze gminnym w Zgodzie.

**Hajduki Wielkie** w Świętochłowickiem. (Zabity przez samochód.) Na ulicy Krakowskiej w Hajdukach Wielkich wydarzył się godny pożałowania wypadek samochodowy. Józef Paniuś, lat 51, mieszkający przy ulicy Górnej 8, został przejechany przez samochód osobowy, którym kierował Józef Kita z Załęża, ul. Wojciechowskiego 15. Paniuś doznał złamania podstawy czaszki i zmarł, nie odzyskawszy przytomności. Kto ponosi winę, ustali śledztwo policyjne.

**Lipiny** w Świętochłowickiem. (Włamanie do mieszkania.) W tych dniach włamali się złodzieje po raz drugi do mieszkania majstra ślusarskiego Cebuli. Włamywacze przeszukali wszystkie szuflady, przyczem zamki zostały uszkodzone. Cebula poniósł znaczną stratę, gdyż złodzieje skradli wielki zapas bielizny i rzeczy wartościowe.

**Nowy Bytom** w Świętochłowickiem. (Aresztowanie nożownika.) Przed oberżą Nowaka na ulicy Niedurnego wywiązała się sprzeczka między robotnikiem Bartochą z Nowego Bytomia, a Franciszkiem Galińskim z Czarnego Lasu. W czasie sporu Bartocha pchnął swego przeciwnika trzy razy nożem kieszonkowym. Rannego Gielińskiego odstawiono do lecznicy w Nowym Bytomiu. Nożownika osadzono w areszcie.

**Szarlej** w Świętochłowickiem. (Odwołanie targu). Urząd gminny donosi: Wyznaczony na dzień 6 listopada targ na konie i bydło w Szarleju nie odbędzie się.

**Dąbrówka Wielka** w Świętochłowickiem. (Przytrzymanie żołnierza.) Kapral Teodor Kuś wywołał awanturę w lokalu oberżysty Gryzaka w Wielkiej Dąbrówce. Ponieważ Kuś wygrażał gościom bagnetem, został przytrzymany przez policję. O niewłaściwem zachowaniu się kaprala Kusia uwiadomiono dowódcę 11 pułku piechoty w Tarnowskich Górach.

### Z Pszczyńskiego.

**Pszczyna.** (Zgon aptekarza). Właściciel apteki zmarł po długich, ciężkich cierpieniach, przeżywszy lat 60. Jak niedawno donieśliśmy, aptekę Spillera nabył pewien aptekarz z Pomorza.

— (Targ na zwierzęta domowe). Następny targ na konie i bydło w Pszczynie odbędzie się w środę 6 listopada.

**Bieruń Stary.** (Naprawa bruku). Rynek w Bieruniu Starym został zamknięty dla ruchu kołowego z powodu wykonywania robót brukarskich. Ruch kołowy z Tychów odbywa się przez Jaroszowice i Lędziny. Z Mysłowic przez Imielin.

**Bzie** w Pszczyńskiem. (Publiczna sprzedaż). Dnia 7 grudnia roku bieżącego odbędzie się publiczna sprzedaż gospodarstwa Jerzego Wowreczki z Górnego Bzia. Sprzedaż odbędzie się w sądzie w Pszczynie, pokój 3. Posiadłość Wawreczki składa się z obejścia, 11 ha ziemi oraz łąki.

### Z Rybnickiego.

**Rybnik.** (Mianowanie kierownika szkoły rolniczej). Stanowisko kierownika szkoły rolniczej w Rybniku objął z dniem 1 listopada roku bieżącego inżynier Gawlikowski, dotychczasowy instruktor kółek rolniczych w Województwie śląskiem.

**Wielopole** w Rybnickiem. (Nieszczęśliwy wypadek). Kolejarz Izydor Zimończyk z Wielopola jechał rowerem do Rybnika. Na ulicy 3 Maja nastąpiło zderzenie między rowerzystą Zimończykiem a rowerzystą robotnikiem Wilhelmem Konskiem z Rownia. Zimończyk doznał ciężkich obrażeń. Z tego powodu umieszczono go w lecznicy.

**Moszczenica** w Rybnickiem. (Bijatyka w oberży). W sali oberżysty Ranoszka odbywała się zabawa weselna. Do sali weszło kilku nieproszonych gości, po większej części wyrostków. Z tego punktu wynikła sprzeczka, następnie bijatyka. W czasie bójki obrabiano się wzajemnie nożami, kuflami i krzesłami.

### Z Tarnogórskiego.

**Tarnowskie Góry.** (Przemycanie ludzi). Ryszard Hajda mieszkający w Rojcy, lat 28, został aresztowany pod zarzutem przemycania ludzi z Polski do Niemiec.

**Radzionków** w Tarnogórskiem. (Ruch budowlany). Roboty murarskie około budowy wojewódzkiego domu mieszkalnego są na ukończeniu. Budynek stoi pod dachem. W tych dniach zwieziono materjał na urządzenie wewnętrzne, mianowicie schodów i podłóg. W domu znajdzie pomieszczenie 10 rodzin. Urządzono także łazienki, co należy pochwalić. Nowy dom będzie oddany do użytku na wiosnę. Oczywiście, że już teraz zgłaszają się lokatorzy.

### Z Lublinieckiego.

**Lubliniec.** (Zastrzelenie przemytnika). Na odcinku granicznym Ligota Woźnicka, powiat lubliniecki, urzędnicy śląskiej straży granicznej zauważyli kilku ludzi, którzy nielegalnie usiłowali przekroczyć granicę polsko-niemiecką. Na wezwanie urzędnika, aby stanęli, przemytnicy zaczęli uciekać. Strażnicy oddali za uciekającymi kilka strzałów. Przemytnik Bolesław Chwist z Jastrzębia, powiat Zawiercie, został trafiony kulą, który poniósł śmierć na miejscu. Przemytnik Stanisław Ciuk również z Zagłębia Dąbrowskiego, otrzymał strzał w nogę. Reszta przemytników zbiegła, pozostawiając na miejscu 60 litrów skażonego spirytusu. Towar przemycono z Niemiec.

### Z Cieszyńskiego.

**Cieszyn.** (Ruch budowlany). W miarę zbliżania się zimy ruch budowlany w Cieszynie ożywił się znacznie. Okazały 2-piętrowy gmach powiatowej kasy chorych przy ulicy Bielskiej niedaleko Bobrku jest już prawie pod dachem. Prace około budowy dworca towarowego i rozszerzania torów zaczęto dopiero przed miesiącem. Przy tych robotach wielu bezrobotnych ma zatrudnienie i zarobek. Z innych budowli zasługuje na uwagę budowa gmachu dyrekcyjnego przy fabryce Brown Boveri nad Olzą.

— Zawód, który przynosi znaczny dochód). Przed sądem w Cieszynie stawał w tych dniach pewien żebrak, oskarżony o włóczęgostwo. Żebrak ten skazany na kilkudniowy areszt przyznał się przed sędzią grodzkim, iż w ciągu 3 tygodni zebrał przeszło 700 zł. Pieniądze te znaleziono przy aresztowanym włóczędze. Wypadek ten świadczy, że żebranina należy do intratnych zawodów temwięcej, że żebrak nie płaci żadnych podatków!

**Skoczów.** (Aresztowanie). Przed kilku dniami spłoszono kilku włamywaczy, którzy usiłowali włamać się do gospody Kokota w Pierściu. W związku z tem zostali aresztowani: Gustaw Rojek, lat 22, Józef Cieślar, lat 19, obaj z Bobrku, 21-letni Karol Melis z Kostkowic i Tomasz Neumann bez stałego miejsca zamieszkania.

**Bielsko.** Poświęcenie gimnazjum). Dnia 17 listopada odbędzie się uroczyste poświęcenie nowo-wybudowanego wspaniałego gmachu gimnazjum polskiego w Bielsku. Na tę wielką uroczystość już teraz czynione są przygotowania muzykalno-wokalne wychowanków tego zakładu.

**Czechowice** w Bielskiem. (Pożar). Na strychu baraku rzeźnika Ściernego wybuchł pożar. Ogień zniszczył dach i wielki zapas siana. Dzierżawca baraku, piekarz Artur Löwenbrunn ustalił wysokość szkody na 6 tysięcy złotych.

**Rudzica** w Bielskiem. (Trup w potoku). Z potoku „Młynki" wydobyto topielca. Stwierdzono, że są to zwłoki 69-letniego Pawła Lorka z Rudzicy. Dnia 29 października Lorek wybrał się do gminy Mnich, aby odwiedzić krewnego J. Mrowca. W czasie drogi sędziwego człowieka spotkało nieszczęście, które spowodowało jego śmierć przez utopienie.

## Z całej Polski.

**Sosnowiec.** (Zabójstwo). Na ulicy Robotniczej w Sosnowcu wynikła sprzeczka między Zygmuntem Strojniakiem, a jego braćmi stryjecznymi Mieczysławem i Romanem. Gdy kłócących się chciał pogodzić ojciec Zygmunta, obaj bratankowie rzucili się na niego, usiłując go pobić. W obronie ojca stanął syn Zygmunt, który w czasie wynikłej bójki został przez jednego z braci uderzony w głowę tłuczkiem od moździeża, tak nieszczęśliwie, że padł trupem na miejscu. Obu Strojniaków aresztowano.

**Jaworzno.** (Los górnika). Na kopalni „Piłsudski" spadł duży złom węgla na pracującego tam Franciszka Byka, któremu złamał lewą nogę poniżej kolana. Byk wydobyty przez górników, został odwieziony do szpitala w Jaworznie.

**Żywiec.** (Morderstwo). Mieszkaniec gminny Jeleśni, powiat żywiecki, uwiadomił policję, że jego szwagier Józef Motyka został skrytobójczo zamordowany. Strzał został dany z podwórza przez okno i kula trafiła Motykę w klatkę piersiową z prawej strony. O popełnienie morderstwa podejrzany jest sam Karol Wyród, który żył ze szwagrem od dłuższego czasu w niezgodzie.

**Bochnia.** (Śmierć pod kołami pociągu). Ślusarz Józef Woźniak z Bochni został uderzony przez pociąg osobowy. Woźniak zmarł natychmiast po wypadku.

**Środa.** (Okropny wypadek robotnicy). We wsi Obłoczkowo, powiat Środa w Wielkopolsce, zatrudniona przy cięciu słomy Eleonora Hampel porwana została przez pas transmisyjny i odniosła ciężkie obrażenia. Nieszczęśliwa zmarła po przewiezieniu do szpitala we Wrześni.

## Z dalszych stron.

**Düsseldorf.** (Znowu morderstwo). Jak już donieśliśmy, w mieście Düsseldorf nad Renem niepokoi ludność zbrodniarz, którego kryjówki policja wyśledzić nie może. W ostatnich dniach dokonano w mieście jeszcze jednego mordu na pewnej kobiecie. Ludność jak i władze są bardzo zaniepokojone wypadkiem zbrodni, albowiem podczas ostatnich 4 miesięcy dokonano 7 morderstw na kobietach. Przypuszczają, iż zbrodnie są dziełem jednych rąk. Jak dotychczas wszelkie poszukiwania policji były bezskuteczne.

**Kowno.** (Niezwykła zemsta). Gazety wychodzące w Kownie, donoszą o następującym rzadkim wypadku zemsty zdradzonego męża, który nie mogąc wpłynąć na swoją żonę, aktorkę litewską, aby porzuciła kochanka i powróciła do niego, odrąbał sobie palec, na którym znajdowała się obrączka. Odcięty palec zdradzony małżonek włożył do koperty i posłał swojej niewiernej żonie.

---

**Ciągnienie dolarówki.** W kolejnem losowaniu dolarówki w dniu 2 listopada ogółem wylosowano 57 premij na sumę 25 000 dolarów. Główna wygrana 8000 dolarów padła na numer 288 080, 3000 dolarów na nr. 861 946, 1000 dolarów na nr. 64 326, 585 785, 120 740 i 132 242, 500 dolarów na nr. 455 490, 46 259, 888 408, 342 236, 225 194, 637 049, 853 096, 249 402, 215 813, 922 212, 100 dolarów na Nr. 133 927, 585 861, 177 861, 56 778, 641 683, 359 867, 990 715, 374 236, 242 030, 465 151, 770 791, 385 944, 996 968, 863 303, 373 891, 602 331, 346 749, 30 098, 789 931, 422 122, 466 185, 30 352, 374 658, 446 440, 396 329, 13 618, 655 235, 129 846, 618 615, 864 240, 397 531 i 632 690.